

▶ พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ: พ.ศ. ๒๕๕๘

- ให้อำนาจ วันที่ ๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘
- ประกาศราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๘ เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๖๓ ก หน้า ๑๙

หลักการและเหตุผล

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์การใช้สิทธิชุมนุมสาธารณะให้ชัดเจน และโดยสอดคล้องกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ที่ประเทศไทยเป็นภาคี ทั้งนี้ เพื่อให้การชุมนุมสาธารณะเป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อย ไม่กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของชาติ ความปลอดภัยสาธารณะ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีตลอดจนสุขอนามัยของประชาชนหรือความสะดวกของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ และไม่กระทบกระเทือนสิทธิและเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญโดยสรุป

๑) ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมาย (มาตรา ๓)

กฎหมายนี้ไม่ใช้บังคับแก่การชุมนุมสาธารณะ ดังต่อไปนี้

- (๑) การชุมนุมเนื่องในงานพระราชพิธีและงานรัฐพิธี
- (๒) การชุมนุมเพื่อประกอบพิธีกรรมทางศาสนาหรือกิจกรรมตามประเพณี หรือตามวัฒนธรรมแห่งท้องถิ่น
- (๓) การชุมนุมเพื่อจัดแสดงมหรสพ กีฬา ส่งเสริมการท่องเที่ยว หรือกิจกรรมอื่นเพื่อประโยชน์ทางการค้าปกติของผู้จัดการชุมนุมนั้น
- (๔) การชุมนุมภายในสถานศึกษา
- (๕) การชุมนุมหรือการประชุมตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย หรือการประชุมสัมมนาทางวิชาการของสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่มีวัตถุประสงค์ทางวิชาการ
- (๖) การชุมนุมสาธารณะในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือประกาศใช้กฎอัยการศึก และการชุมนุมสาธารณะที่จัดขึ้นเพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้งในช่วงเวลาที่มีการเลือกตั้ง แต่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

๒) บทนิยาม (มาตรา ๔)

“**การชุมนุมสาธารณะ**” หมายความว่า การชุมนุมของบุคคลในที่สาธารณะ เพื่อเรียกร้อง สนับสนุน คัดค้าน หรือแสดงความคิดเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยแสดงออกต่อประชาชนทั่วไป และบุคคลอื่นสามารถร่วมการชุมนุมนั้นได้ ไม่ว่าการชุมนุมนั้นจะมีการเดินขบวนหรือเคลื่อนย้ายด้วยหรือไม่

“**ที่สาธารณะ**” หมายความว่า ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างอันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินที่ใช้เพื่อสาธารณะประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน หรือที่หน่วยงานของรัฐมิได้เป็นเจ้าของแต่เป็นผู้ครอบครองหรือใช้ประโยชน์ บรรดาซึ่งประชาชนมีความชอบธรรมที่จะเข้าไปได้ รวมตลอดทั้งทางหลวงและทางสาธารณะ

“**ทางหลวง**” หมายความว่า ทางหลวงตามกฎหมายว่าด้วยทางหลวง

“**ทางสาธารณะ**” หมายความว่า ทางบกหรือทางน้ำสำหรับประชาชนใช้ในการจราจร และให้หมายความรวมถึงทางรณะบรางที่มีรถเดินสำหรับประชาชนโดยสารด้วย

“**ผู้จัดการชุมนุม**” หมายความว่า ผู้จัดให้มีการชุมนุมสาธารณะ และให้หมายความรวมถึงผู้ประสงค์จะจัดการชุมนุมสาธารณะ และผู้ซึ่งเชิญชวนหรือนัดให้ผู้อื่นมาร่วมการชุมนุมสาธารณะ โดยแสดงออกหรือมีพฤติการณ์ทำให้อื่นเข้าใจว่าตนเป็นผู้จัดหรือร่วมจัดให้มีการชุมนุมนั้น

“**ผู้ชุมนุม**” หมายความว่า ผู้จัดการชุมนุม และผู้เข้าร่วมการชุมนุมสาธารณะไม่ว่าจะเข้าร่วมการชุมนุมสาธารณะนั้นตามคำเชิญชวนหรือการนัดของผู้จัดการชุมนุมหรือไม่

“**หน่วยงานของรัฐ**” หมายความว่า ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การของรัฐบาล องค์การมหาชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานอื่นของรัฐ

“**ผู้รับแจ้ง**” หมายความว่า หัวหน้าสถานีตำรวจแห่งท้องที่ที่มีการชุมนุมสาธารณะหรือบุคคลอื่น ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้เป็นผู้มีหน้าที่รับแจ้งการชุมนุมสาธารณะตามพระราชบัญญัตินี้

“**รัฐมนตรี**” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

๓) รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมาย (มาตรา ๕)

กำหนดให้ “**นายกรัฐมนตรี**” เป็นผู้รักษาการตามกฎหมายนี้ และให้มีอำนาจออกประกาศเพื่อปฏิบัติการตามกฎหมายนี้ โดยประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

๔) บททั่วไป (หมวด ๑, มาตรา ๖ ถึงมาตรา ๙)

๔.๑) การใช้สิทธิและเสรีภาพของผู้ชุมนุม (มาตรา ๖)

กำหนดให้การชุมนุมสาธารณะต้องเป็นไปโดยสงบและปราศจากอาวุธ รวมทั้งการใช้สิทธิและเสรีภาพของผู้ชุมนุมในระหว่างการชุมนุมสาธารณะต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตการใช้สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

๔.๒) สถานที่ต้องห้ามในการจัดการชุมนุมสาธารณะ (มาตรา ๗)

กฎหมายได้กำหนดห้ามมิให้จัดการชุมนุมสาธารณะในรัศมี ๑๕๐ เมตร จากพระบรมมหาราชวัง พระราชวัง วังของพระราชทายาทหรือของพระบรมวงศ์ ตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าฟ้าขึ้นไป พระราชินีเวศน์ พระตำหนัก หรือจากที่ซึ่งพระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท พระบรมวงศ์ตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าฟ้าขึ้นไป หรือผู้สำเร็จราชการ แทนพระองค์ ประทับหรือพำนัก หรือสถานที่พำนักของพระราชอาคันตุกะ รวมถึงได้กำหนดห้ามมิให้จัดการชุมนุมสาธารณะภายในพื้นที่ของรัฐสภา ทำเนียบรัฐบาล และศาล^๑ เว้นแต่มีการจัดให้มีสถานที่เพื่อใช้สำหรับการชุมนุมสาธารณะภายในพื้นที่นั้น

อย่างไรก็ดี ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งการรักษาความปลอดภัยสาธารณะและความสงบเรียบร้อยของประชาชน กฎหมายได้กำหนดให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายมีอำนาจประกาศห้ามมิให้ชุมนุมในรัศมีไม่เกิน ๕๐ เมตรรอบรัฐสภา ทำเนียบรัฐบาล และศาลได้ โดยให้คำนึงถึงจำนวนของผู้เข้าร่วมชุมนุมและพฤติการณ์ในการชุมนุมประกอบด้วย

๔.๓) สถานที่ที่การชุมนุมสาธารณะต้องไม่กีดขวางหรือรบกวนการปฏิบัติงาน (มาตรา ๘)

เพื่อเป็นการคุ้มครองความสะดวกของประชาชนที่จะใช้สถานที่ตามปกติ กฎหมายได้กำหนดให้การชุมนุมสาธารณะต้องมีลักษณะไม่เป็นการกีดขวางทางเข้าออก หรือรบกวนการปฏิบัติงานหรือการใช้บริการสถานที่ดังต่อไปนี้

- (๑) สถานที่ทำการหน่วยงานของรัฐ
- (๒) ท่าอากาศยาน ท่าเรือ สถานีรถไฟ หรือสถานีขนส่งสาธารณะ
- (๓) โรงพยาบาล สถานศึกษา และศาสนสถาน
- (๔) สถานทูตหรือสถานกงสุลของรัฐต่างประเทศ หรือสถานที่ทำการองค์การระหว่างประเทศ

^๑“ศาล” หมายความว่า ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหาร และศาลอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาล.

(๕) สถานที่อื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

๔.๔) การจัดให้มีสถานที่เพื่อใช้สำหรับการชุมนุมสาธารณะ (มาตรา ๙)

กำหนดให้หน่วยงานของรัฐอาจจัดให้มีสถานที่เพื่อใช้สำหรับการชุมนุมสาธารณะก็ได้ แต่การจัดให้มีสถานที่ดังกล่าวนั้นต้องไม่กระทบต่อเสรีภาพของประชาชนที่จะจัดการชุมนุมสาธารณะในที่สาธารณะอื่น โดยมีให้นำความในหมวด ๒ การแจ้งการชุมนุมสาธารณะ มาใช้บังคับแก่การชุมนุมสาธารณะที่ได้จัดขึ้นภายในสถานที่ที่หน่วยงานของรัฐจัดไว้สำหรับการชุมนุมสาธารณะ

๕) การแจ้งการชุมนุมสาธารณะ (หมวด ๒, มาตรา ๑๐ ถึงมาตรา ๑๔)

๕.๑) ระยะเวลาและวิธีการในการแจ้งการชุมนุมสาธารณะ (มาตรา ๑๐)

กำหนดให้ “ผู้ประสงค์จะจัดการชุมนุมสาธารณะ” ดำเนินการแจ้งการชุมนุมต่อ “ผู้รับแจ้ง” ก่อนเริ่มการชุมนุมไม่น้อยกว่า ๒๔ ชั่วโมง โดยให้ถือว่าผู้เชิญชวนหรือนัดให้ผู้อื่นมาร่วมชุมนุมในวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดไม่ว่าจะด้วยวิธีการใด ๆ รวมทั้งผู้ขออนุญาตใช้สถานที่หรือเครื่องขยายเสียงหรือขอให้ทางราชการอำนวยความสะดวกในการชุมนุมเป็นผู้ประสงค์จะจัดการชุมนุมสาธารณะดังกล่าว

สำหรับการแจ้งการชุมนุมสาธารณะต้องระบุวัตถุประสงค์ และวัน ระยะเวลา และสถานที่ชุมนุมสาธารณะตามวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ซึ่งต้องเป็นวิธีที่สะดวกแก่ผู้แจ้ง และต้องให้แจ้งผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศได้ด้วย

๕.๒) การดำเนินการเมื่อได้รับแจ้งการชุมนุมสาธารณะ และการอุทธรณ์คำสั่งห้ามชุมนุม (มาตรา ๑๑)

เมื่อได้รับแจ้งแล้ว กฎหมายกำหนดให้ผู้รับแจ้งส่งสรุปสาระสำคัญในการชุมนุมสาธารณะตามกฎหมายนี้ให้แก่ผู้แจ้งทราบภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ได้รับแจ้ง โดยในกรณีที่ผู้รับแจ้งเห็นว่าการชุมนุมนั้นอาจขัดต่อข้อ ๕.๒) หรือข้อ ๕.๓) ให้ผู้รับแจ้งมีคำสั่งให้ผู้แจ้งแก้ไขภายในเวลาที่กำหนด และหากผู้แจ้งการชุมนุมยังคงไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว ก็ให้ผู้รับแจ้งมีคำสั่งห้ามชุมนุมโดยแจ้งคำสั่งเป็นหนังสือไปยังผู้แจ้ง

โดยในกรณีที่ผู้แจ้งการชุมนุมไม่เห็นชอบด้วยกับคำสั่งห้ามชุมนุมให้ยื่นอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือผู้รับแจ้งขึ้นไปหนึ่งชั้น และให้ผู้รับอุทธรณ์วินิจฉัยและแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์ภายในเวลา ๒๔ ชั่วโมง คำวินิจฉัยอุทธรณ์นั้นให้เป็นที่สุด

ทั้งนี้ ในระหว่างที่มีคำสั่งห้ามชุมนุม การอุทธรณ์และพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์นั้น กฎหมายได้กำหนดให้จัดการชุมนุมสาธารณะด้วย

๕.๓) วิธีการแจ้งการชุมนุมสาธารณะในกรณีที่ไม่สามารถแจ้งการชุมนุมได้ภายในกำหนดเวลา (มาตรา ๑๒)

กฎหมายได้กำหนดให้ผู้ที่ประสงค์จะจัดการชุมนุมสาธารณะซึ่งไม่สามารถแจ้งการชุมนุมสาธารณะก่อนเริ่มการชุมนุมไม่น้อยกว่า ๒๔ ชั่วโมงสามารถแจ้งการชุมนุมพร้อมด้วยคำขอผ่อนผันกำหนดเวลาดังกล่าวต่อผู้บังคับการตำรวจผู้รับผิดชอบพื้นที่ในกรุงเทพมหานคร หรือผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดในจังหวัดอื่น แล้วแต่กรณี ก่อนเริ่มการชุมนุมได้ ซึ่งการแจ้งนั้นต้องระบุวัตถุประสงค์ และวัน ระยะเวลา และสถานที่ชุมนุมสาธารณะตามวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดซึ่งต้องเป็นวิธีที่สะดวกแก่ผู้แจ้ง และต้องให้แจ้งผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศได้ด้วย โดยให้ผู้รับคำขอผ่อนผันต้องมีหนังสือแจ้งคำสั่งพร้อมด้วยเหตุผลให้ผู้ยื่นคำขอทราบภายในเวลา ๒๔ ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ได้รับคำขอ

๕.๔) สถานะของผู้รับแจ้งและผู้รับคำขอผ่อนผัน (มาตรา ๑๓)

กฎหมายกำหนดให้ผู้รับแจ้งตามข้อ ๕.๒) และผู้รับคำขอผ่อนผันตามข้อ ๕.๓) เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

๕.๕) การชุมนุมสาธารณะที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (มาตรา ๑๔)

กฎหมายให้ถือว่าการชุมนุมสาธารณะดังต่อไปนี้ เป็นการชุมนุมสาธารณะที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(๑) การชุมนุมสาธารณะที่ไม่สงบและมีอาวุธตามข้อ ๔.๑)

(๒) การชุมนุมสาธารณะที่ไม่แจ้งการชุมนุมภายในกำหนดระยะเวลาและวิธีการตามข้อ ๕.๑)

(๓) การชุมนุมสาธารณะที่ผู้แจ้งไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้รับแจ้งหรือที่ผู้รับแจ้งมีคำสั่งห้ามการชุมนุมตามข้อ ๕.๒) หรือ

(๔) การชุมนุมสาธารณะที่จัดขึ้นหลังจากที่ผู้ยื่นคำขอได้รับหนังสือแจ้งว่าไม่มีเหตุผลอันสมควรที่จะผ่อนผันกำหนดเวลาตามข้อ ๕.๓)

๖) หน้าที่ของผู้จัดการชุมนุมและผู้ชุมนุม (หมวด ๓, มาตรา ๑๕ ถึงมาตรา ๑๘)

๖.๑) หน้าที่ของผู้จัดการชุมนุม (มาตรา ๑๕)

กฎหมายได้กำหนดให้ผู้จัดการชุมนุมมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ดูแลและรับผิดชอบการชุมนุมสาธารณะให้เป็นไปโดยสงบและปราศจากอาวุธภายใต้ขอบเขตการใช้สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

(๒) ดูแลและรับผิดชอบต่อประชาชนที่ใช้ที่สาธารณะ ตลอดจนดูแลและรับผิดชอบต่อผู้ชุมนุมปฏิบัติตามข้อ ๖.๒)

(๓) แจ้งให้ผู้ชุมนุมทราบถึงหน้าที่ของผู้ชุมนุมตามข้อ ๖.๒) และเงื่อนไขหรือคำสั่งของเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ

(๔) ให้ความร่วมมือแก่เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะในการดูแลการชุมนุมสาธารณะให้เป็นไปตาม (๑) และ (๒)

(๕) ไม่ยุยงส่งเสริมหรือชักจูงผู้ชุมนุมเพื่อให้ผู้ชุมนุมไม่ปฏิบัติตามข้อ ๖.๒)

(๖) ไม่ปราศรัยหรือจัดกิจกรรมในการชุมนุมโดยใช้เครื่องขยายเสียงในระหว่างเวลา ๒๔.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๐๖.๐๐ นาฬิกาของวันรุ่งขึ้น

(๗) ไม่ใช้เครื่องขยายเสียงด้วยกำลังไฟฟ้าที่มีขนาดหรือระดับเสียงตามที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติประกาศกำหนด

๖.๒) หน้าที่ของผู้ชุมนุม (มาตรา ๑๖)

กฎหมายได้กำหนดให้ผู้ชุมนุมมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ไม่ก่อให้เกิดความไม่สะดวกแก่ประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะอันเป็นที่ชุมนุมหรือทำให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อนเกินที่พึงคาดหมายได้ว่าเป็นไปตามเหตุอันควร

(๒) ไม่ปิดบังหรืออำพรางตนโดยจงใจมิให้มีการระบุตัวบุคคลได้ถูกต้อง เว้นแต่เป็นการแต่งกายตามปกติประเพณี

(๓) ไม่พาอาวุธ ดอกไม้เพลิง สิ่งเทียมอาวุธปืน หรือสิ่งทีอาจนำมาใช้ได้อย่างอาวุธ เข้าไปในที่ชุมนุม ไม่ว่าจะได้รับอนุญาตให้มีสิ่งนั้นติดตัวหรือไม่

(๔) ไม่บุกรุกหรือทำให้เสียหาย ทำลาย หรือทำด้วยประการใด ๆ ให้ใช้การไม่ได้ตามปกติซึ่งทรัพย์สินของผู้อื่น

(๕) ไม่ทำให้ผู้อื่นกลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน หรือเสรีภาพ

(๖) ไม่ใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายผู้เข้าร่วมชุมนุมหรือผู้อื่น

(๗) ไม่ขัดขวางหรือกระทำการใด ๆ อันเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะในการคุ้มครองความสะดวกของประชาชนในการใช้ที่สาธารณะ และการดูแลการชุมนุมสาธารณะนั้น

(๘) ไม่เดินขบวนหรือเคลื่อนย้ายการชุมนุมระหว่างเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๐๖.๐๐ นาฬิกาของวันรุ่งขึ้น เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ

(๙) ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือคำสั่งของเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ

๖.๓) การดำเนินการก่อนการเดินขบวนหรือเคลื่อนย้ายการชุมนุม
(มาตรา ๑๗)

กำหนดให้ในกรณีที่ผู้จัดการชุมนุมมิได้แจ้งว่าจะมีการเดินขบวนหรือเคลื่อนย้าย ผู้ชุมนุมจะเดินขบวนหรือเคลื่อนย้ายการชุมนุมได้ก็ต่อเมื่อได้แจ้งล่วงหน้าต่อหัวหน้าสถานีตำรวจซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลการชุมนุมสาธารณะนั้นก่อน

๖.๔) การเลิกและการขอขยายระยะเวลาการชุมนุม (มาตรา ๑๘)

กำหนดให้ผู้ชุมนุมต้องเลิกการชุมนุมสาธารณะภายในระยะเวลาที่ผู้จัดการชุมนุมได้แจ้งไว้ต่อผู้รับแจ้ง แต่หากผู้จัดการชุมนุมประสงค์จะจัดการชุมนุมต่อไป ก็ให้แจ้งขอขยายระยะเวลาการชุมนุมต่อผู้รับแจ้งภายในเวลา ๒๔ ชั่วโมงก่อนสิ้นสุดระยะเวลาที่ผู้จัดการชุมนุมได้แจ้งไว้

๗) การคุ้มครองความสะดวกของประชาชนและการดูแลการชุมนุมสาธารณะ
(หมวด ๔, มาตรา ๑๙ ถึงมาตรา ๒๖)

๗.๑) อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ (มาตรา ๑๙)

กฎหมายกำหนดให้หัวหน้าสถานีตำรวจแห่งท้องที่ที่มีการชุมนุมสาธารณะ เป็นเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะให้เป็นไปตามกฎหมายนี้ พร้อมทั้งให้เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่มีการชุมนุมสาธารณะหรือหน่วยงานประชาสัมพันธ์ของรัฐหรือเอกชนในท้องที่นั้น ทราบเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามคำร้องขอ^๒ สำหรับในกรณีที่มีการชุมนุมสาธารณะต่อเนื่องหลายพื้นที่ กฎหมายได้กำหนดให้ผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการตำรวจซึ่งรับผิดชอบพื้นที่การชุมนุม แล้วแต่กรณี เป็นเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะดังกล่าว และในกรณีที่เห็นสมควร ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อาจแต่งตั้งข้าราชการตำรวจอื่นเป็นเจ้าพนักงานเพิ่มหรือแทนเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะก็ได้ และเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองความสะดวกของประชาชน การดูแลการชุมนุมสาธารณะและการรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน กฎหมายได้กำหนดให้เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) อำนวยความสะดวกแก่ประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะอันเป็นสถานที่ชุมนุม
- (๒) รักษาความปลอดภัย อำนวยความสะดวก หรือบรรเทาเหตุเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่นซึ่งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับสถานที่ชุมนุม

^๒ในกรณีที่เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะร้องขอ ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในท้องที่ที่มีการชุมนุมสาธารณะดำเนินการตามคำร้องขอภายในขอบอำนาจหน้าที่ของผู้นั้น.

(๓) รักษาความปลอดภัยหรืออำนวยความสะดวกแก่ผู้ชุมนุมในสถานที่ชุมนุม

(๔) อำนวยความสะดวกในการจราจรและการขนส่งสาธารณะในบริเวณที่มีการชุมนุมและบริเวณใกล้เคียงเพื่อให้ประชาชนได้รับผลกระทบจากการชุมนุมน้อยที่สุด

(๕) กำหนดเงื่อนไขหรือมีคำสั่งให้ผู้จัดการชุมนุม ผู้ชุมนุม หรือผู้อยู่ภายในสถานที่ชุมนุมต้องปฏิบัติตามเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔)

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามข้อ (๑) ถึง (๕) นี้ กฎหมายได้กำหนดให้เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะอาจมีคำสั่งให้ปิดหรือปรับเส้นทางการจราจรเป็นการชั่วคราวได้เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองความสะดวกของประชาชนหรือการดูแลการชุมนุมสาธารณะ

อนึ่ง เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะและข้าราชการตำรวจซึ่งได้รับมอบหมายให้ดูแลการชุมนุมสาธารณะต้องผ่านการฝึกอบรมให้มีทักษะความเข้าใจ และอดทนต่อสถานการณ์การชุมนุมสาธารณะ และต้องแต่งเครื่องแบบเพื่อแสดงตน และอาจใช้เครื่องมือควบคุมฝูงชนได้ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด (มาตรา ๑๙ วรรคเจ็ด)

๗.๒) การประชาสัมพันธ์การชุมนุมสาธารณะ (มาตรา ๒๐)

ก่อน ระหว่าง และภายหลังการชุมนุมสาธารณะ กฎหมายได้กำหนดให้ “สำนักงานตำรวจแห่งชาติ” และ “หน่วยงานประชาสัมพันธ์ของรัฐ” จัดหรือประสานให้มีการประชาสัมพันธ์เป็นระยะเพื่อให้ประชาชนทราบถึงสถานที่ที่ใช้ในการชุมนุมและช่วงเวลาที่มีการชุมนุม ตลอดจนคำแนะนำเกี่ยวกับเส้นทางการจราจรหรือระบบการขนส่งสาธารณะเพื่อให้ประชาชนได้รับผลกระทบจากการชุมนุมน้อยที่สุด

๗.๓) การดำเนินการในกรณีที่มีการชุมนุมสาธารณะที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการร้องขอต่อศาลเพื่อมีคำสั่งให้ผู้ชุมนุมเลิกการชุมนุม (มาตรา ๒๑)

ในกรณีที่มีการชุมนุมสาธารณะโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามข้อ ๕.๕) หรือกรณีผู้จัดการชุมนุมหรือผู้ชุมนุมฝ่าฝืนข้อ ๔.๒) หรือไม่ปฏิบัติตามข้อ ๔.๓) ข้อ ๖.๑) ข้อ ๖.๒) ข้อ ๖.๓) หรือข้อ ๖.๔) กฎหมายได้กำหนดให้เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีการชุมนุมสาธารณะที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายตามข้อ ๕.๕) หรือไม่เลิกการชุมนุมภายในระยะเวลาที่ได้แจ้งไว้ต่อผู้รับแจ้งตามข้อ ๖.๔) ให้ประกาศให้ผู้ชุมนุมเลิกการชุมนุมภายในระยะเวลาที่กำหนด

(๒) กรณีผู้จัดการชุมนุมหรือผู้ชุมนุมฝ่าฝืนข้อ ๔.๒) หรือไม่ปฏิบัติตามข้อ ๔.๓) ข้อ ๖.๑) ข้อ ๖.๒) หรือข้อ ๖.๓) ให้ประกาศให้ผู้ชุมนุมแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด

ทั้งนี้ หากผู้ชุมนุมไม่ปฏิบัติตามประกาศดังกล่าว กฎหมายกำหนดให้เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะร้องขอต่อศาลแพ่งหรือศาลจังหวัดที่มีเขตอำนาจเหนือสถานที่ที่มีการชุมนุมสาธารณะเพื่อมีคำสั่งให้ผู้ชุมนุมเลิกการชุมนุมสาธารณะนั้น ซึ่งในระหว่างรอคำสั่งศาลให้เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะมีอำนาจกระทำการที่จำเป็นตามแผนหรือแนวทางการดูแลการชุมนุมสาธารณะที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบตามข้อเสนอแนะของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทั้งนี้ เพื่อคุ้มครองความสะดวกของประชาชนและคุ้มครองการชุมนุมสาธารณะ ซึ่งแผนหรือแนวทางการดูแลการชุมนุมสาธารณะดังกล่าว ต้องกำหนดให้เจ้าพนักงานหลีกเลี่ยงการใช้กำลัง แต่ในกรณีที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงการใช้กำลังได้ ก็ให้ใช้กำลังและเครื่องมือควบคุมฝูงชนเพียงเท่าที่จำเป็น

โดยการดำเนินการของเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะดังกล่าวนี้ ไม่เป็นการตัดสิทธิของผู้อื่นซึ่งได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการชุมนุมสาธารณะนั้นที่จะร้องขอต่อศาลแพ่งหรือศาลจังหวัดที่มีเขตอำนาจเหนือสถานที่ที่มีการชุมนุมสาธารณะเพื่อมีคำสั่งให้ผู้ชุมนุมเลิกการชุมนุม

๗.๔) การพิจารณาคำขอให้มีคำสั่งให้ผู้ชุมนุมเลิกการชุมนุมสาธารณะและการอุทธรณ์ (มาตรา ๒๒)

เมื่อศาลได้รับคำขอให้ มีคำสั่งให้ผู้ชุมนุมเลิกการชุมนุมสาธารณะตามข้อ ๗.๓) แล้ว กฎหมายกำหนดให้ศาลพิจารณาคำขอนั้นเป็นการด่วน ซึ่งหากศาลพิจารณาแล้วความปรากฏต่อศาลว่ามีผู้ชุมนุมซึ่งไม่ปฏิบัติตามประกาศของเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะตามข้อ ๗.๓) ให้ศาลมีคำสั่งโดยออกคำสั่งบังคับให้ผู้ชุมนุมเลิกการชุมนุมสาธารณะภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด

โดยคำสั่งศาลดังกล่าวนี้ ให้อุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค คำสั่งศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคให้เป็นที่สุด และให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการปิดประกาศคำสั่งศาลไว้ในที่แลเห็นได้ง่าย ณ บริเวณที่มีการชุมนุมสาธารณะนั้น และประกาศโดยวิธีการใด ๆ เพื่อให้ผู้ชุมนุมและประชาชนทั่วไปได้รับทราบคำสั่งศาลดังกล่าวด้วย

๗.๕) การประกาศกำหนดพื้นที่ควบคุม (มาตรา ๒๓)

กำหนดให้ในกรณีที่ผู้ชุมนุมไม่เลิกการชุมนุมสาธารณะตามคำสั่งศาลภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ให้เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะรายงานให้ศาลทราบกับประกาศกำหนดให้พื้นที่บริเวณที่มีการชุมนุมสาธารณะนั้นและปริมาตรของพื้นที่นั้นตามควรแก่กรณีเป็น “พื้นที่ควบคุม” และประกาศ

ให้ผู้ชุมนุมออกจากพื้นที่ควบคุมภายในระยะเวลาที่กำหนดและห้ามบุคคลใดเข้าไปในพื้นที่ควบคุมโดยมิได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ และให้รายงานรัฐมนตรีเพื่อทราบ

โดยเมื่อได้มีการประกาศกำหนดพื้นที่ควบคุมดังกล่าวแล้ว ให้ผู้บัญชาการตำรวจนครบาลในกรุงเทพมหานคร ผู้ว่าราชการจังหวัดในจังหวัดอื่น หรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีมอบหมายให้รับผิดชอบเป็นผู้ควบคุมสถานการณ์เพื่อให้มีการเลิกการชุมนุมสาธารณะตามคำสั่งศาล แต่ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น รัฐมนตรีอาจมอบหมายให้ผู้อื่นรับผิดชอบเป็นผู้ควบคุมสถานการณ์เพื่อให้มีการเลิกการชุมนุมสาธารณะได้

๗.๖) การดำเนินการของผู้ควบคุมสถานการณ์เพื่อให้มีการเลิกการชุมนุมสาธารณะ (มาตรา ๒๔)

เมื่อพ้นระยะเวลาที่ประกาศให้ผู้ชุมนุมออกจากพื้นที่ควบคุม หากยังคงมีผู้ชุมนุมอยู่ในพื้นที่ควบคุมหรือเข้าไปในพื้นที่ควบคุมโดยมิได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะกฎหมายให้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดซึ่งหน้า และให้ผู้ควบคุมสถานการณ์และผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ควบคุมสถานการณ์ดำเนินการให้มีการเลิกการชุมนุมสาธารณะตามคำสั่งศาล โดยให้ผู้ควบคุมสถานการณ์และผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ควบคุมสถานการณ์มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) จับผู้ซึ่งอยู่ในพื้นที่ควบคุมหรือผู้ซึ่งเข้าไปในพื้นที่ควบคุมโดยมิได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ

(๒) ค้น ยึด आयัด หรือรถจักรยานยนต์ที่ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการชุมนุมสาธารณะนั้น

(๓) กระทำการที่จำเป็นตามแผนหรือแนวทางการดูแลการชุมนุมสาธารณะตามข้อ ๗.๓)

(๔) มีคำสั่งห้ามมิให้กระทำการใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้มีการเลิกการชุมนุม

ทั้งนี้ กฎหมายกำหนดให้นำเรื่องที่จะต้องผ่านการฝึกอบรม การแต่งเครื่องแบบเพื่อแสดงตน และการใช้เครื่องมือควบคุมฝูงชนของเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะตามความในมาตรา ๑๙ วรรคเจ็ด มาใช้บังคับแก่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมสถานการณ์โดยอนุโลมด้วย

๗.๗) การดำเนินการเพื่อยุติการชุมนุมที่มีลักษณะรุนแรง (มาตรา ๒๕)

ในกรณีที่ผู้ชุมนุมกระทำการใด ๆ ที่มีลักษณะรุนแรงและอาจเป็นอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ หรือทรัพย์สินของผู้อื่นจนเกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง กฎหมายได้กำหนดให้เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะมีอำนาจสั่งให้ผู้ชุมนุมยุติการกระทำนั้นได้ แต่หากผู้ชุมนุมไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว

ก็ให้เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะและผู้ควบคุมสถานการณ์และผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ควบคุมสถานการณ์มีอำนาจดำเนินการตามข้อ ๗.๕) และข้อ ๗.๖) แต่ในกรณีที่ผู้ชุมนุมไม่เห็นด้วยกับคำสั่งดังกล่าว ให้ยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลแพ่งหรือศาลจังหวัดที่มีเขตอำนาจเหนือสถานที่ที่มีการชุมนุมสาธารณะเพื่อพิจารณาภายในเวลา ๓๐ วันนับแต่วันที่คำสั่ง คำสั่งของศาลตามข้อนี้ให้อุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค คำสั่งศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคให้เป็นที่สิ้นสุด

๗.๘) สถานะของเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะและผู้ควบคุมสถานการณ์ (มาตรา ๒๖)

กำหนดให้เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ ผู้ควบคุมสถานการณ์ ผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ควบคุมสถานการณ์ หรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งของบุคคลดังกล่าวเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๘) บทกำหนดโทษ (หมวด ๕, มาตรา ๒๗ ถึงมาตรา ๓๕)

๘.๑) ผู้ใดฝ่าฝืนจัดการชุมนุมสาธารณะในสถานที่ต้องห้ามจัดการชุมนุมสาธารณะตามข้อ ๔.๒) หรือชุมนุมสาธารณะโดยกีดขวางทางเข้าออก หรือรบกวนการปฏิบัติงานหรือการใช้บริการสถานที่ตามข้อ ๔.๓) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือนหรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๒๗)

๘.๒) ผู้ใดฝ่าฝืนไม่แจ้งการชุมนุมสาธารณะภายในระยะเวลาและวิธีการที่กำหนดตามข้อ ๕.๑) หรือข้อ ๕.๓) หรือไม่ได้แจ้งว่าจะมีการเดินขบวนหรือเคลื่อนย้ายผู้ชุมนุมตามข้อ ๖.๓) หรือไม่ได้แจ้งขอขยายระยะเวลาการชุมนุมตามข้อ ๖.๔) ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท (มาตรา ๒๘)

๘.๓) ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งห้ามชุมนุมหรือจัดการชุมนุมระหว่างมีคำสั่งห้ามชุมนุมตามข้อ ๕.๒) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๒๙)

๘.๔) ผู้จัดการชุมนุมผู้ใดไม่ปฏิบัติตามข้อ ๖.๑) (๑) (๒) หรือ (๓) หรือผู้ชุมนุมผู้ใดไม่ปฏิบัติตามข้อ ๖.๒) (๑) หรือ (๒) ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท (มาตรา ๓๐)

๘.๕) ผู้จัดการชุมนุมผู้ใดไม่ปฏิบัติตามข้อ ๖.๑) (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) หรือผู้ชุมนุมผู้ใดไม่ปฏิบัติตามข้อ ๖.๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) หรือ (๘) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวทำให้ระบบการขนส่งสาธารณะ ระบบการสื่อสารหรือโทรคมนาคม ระบบผลิตหรือส่งกระแสไฟฟ้าหรือประปา หรือระบบสาธารณสุข

อื่นใดใช้การไม่ได้ไม่ว่าจะเป็นการชั่วคราวหรือถาวร ผู้จัดการชุมนุมต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑๐ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๓๑)

๘.๖) ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือประกาศของเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะตามข้อ ๗.๑) (๕) หรือข้อ ๗.๕) ถ้าผู้นั้นเป็นผู้จัดการชุมนุมหรือผู้ชุมนุม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่ถ้าผู้นั้นเป็นผู้ที่อยู่ในสถานที่ชุมนุม ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท แต่ในกรณีให้เห็นสมควร ศาลจะลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าที่กำหนดหรือไม่ลงโทษก็ได้ (มาตรา ๓๒)

๘.๗) ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ควบคุมสถานการณ์หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ควบคุมสถานการณ์ตามข้อ ๗.๖) หรือข้อ ๗.๗) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่ในกรณีให้เห็นสมควร ศาลจะลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าที่กำหนดหรือไม่ลงโทษก็ได้ (มาตรา ๓๓)

๘.๘) ผู้ใดไม่ได้รับมอบหมายจากเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะหรือผู้ควบคุมสถานการณ์หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ควบคุมสถานการณ์ให้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายนี้พาอาวุธเข้าไปในที่ชุมนุม ไม่ว่าจะได้รับอนุญาตให้มีอาวุธนั้นติดตัวหรือไม่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่ในกรณีที่อาวุธดังกล่าวเป็นอาวุธปืน วัตถุระเบิด หรือวัตถุอื่นใดอันมีสภาพคล้ายคลึงกันผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๓๔)

๘.๙) บรรดาทรัพย์สินที่ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการชุมนุมสาธารณะที่ยึดได้จากการชุมนุมสาธารณะที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่เลิกการชุมนุมตามคำสั่งศาลให้ศาลมีอำนาจสั่งริบเสียทั้งสิ้น ไม่ว่าจะมิผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่ (มาตรา ๓๕)

หมายเหตุ :-

- พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด ๓๐ วันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป (มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๘ เป็นต้นไป)

▶ พระราชบัญญัติภาษีการรับมรดก พ.ศ. ๒๕๕๘

- ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘
- ประกาศราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘ เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๓๒ ก หน้า ๑

หลักการและเหตุผล

โดยที่การถ่ายโอนทรัพย์สินโดยทางมรดกในปัจจุบันได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษี ไม่ว่าจะทรัพย์สินจะมีจำนวนมากน้อยเพียงใด ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในสังคม สมควรที่จะจัดเก็บภาษีตามสมควรจากการรับมรดกที่มีมูลค่าจำนวนมาก เพื่อนำไปพัฒนาประเทศและยกระดับการดำรงชีวิตของประชาชนที่ยากไร้ให้ดีขึ้น ทั้งนี้ โดยมีให้กระทบถึงผู้ที่ได้รับมรดกพอสมควรแก่การดำรงชีพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญโดยสรุป

๑) ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมาย (มาตรา ๓)

กฎหมายนี้ไม่ใช่บังคับแก่

- (๑) มรดกที่เจ้ามรดกตายก่อนวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘
- (๒) มรดกที่คู่สมรสของเจ้ามรดกได้รับจากเจ้ามรดก

๒) บทนิยาม (มาตรา ๔)

“ภาษี” หมายความว่า ภาษีการรับมรดกที่จัดเก็บตามพระราชบัญญัตินี้

“ประเทศไทย” หมายความว่า รวมถึงเขตไหล่ทวีปที่เป็นสิทธิของประเทศไทย

“เจ้าพนักงานประเมิน” หมายความว่า บุคคลซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากข้าราชการเพื่อทำหน้าที่ประเมินภาษี

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมสรรพากรหรือผู้ที่อธิบดีกรมสรรพากรมอบหมาย

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

๓) รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมาย (มาตรา ๕)

กำหนดให้ “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง” เป็นผู้รักษาการตามกฎหมายนี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามกฎหมายนี้ โดยกฎกระทรวงเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

๔) บททั่วไป (หมวด ๑, มาตรา ๖ ถึงมาตรา ๑๐)

๔.๑) อำนาจหน้าที่ในการจัดเก็บภาษี (มาตรา ๖)

กฎหมายได้กำหนดให้กรมสรรพากรมีอำนาจหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีตามกฎหมายนี้

๔.๒) อำนาจในการจัดการแทนผู้เยาว์ คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถซึ่งมีหน้าที่ในการเสียภาษี (มาตรา ๗)

ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเป็นผู้เยาว์ คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ กฎหมายกำหนดให้ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาล หรือผู้พิทักษ์เป็นผู้มีหน้าที่ปฏิบัติการใด ๆ ตามกฎหมายนี้แทนผู้เยาว์ คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ แล้วแต่กรณี

๔.๓) การเลื่อนและการขยายกำหนดเวลายื่นแบบแสดงรายการการอุทธรณ์ และการเสียภาษี (มาตรา ๘)

๔.๓.๑) การเลื่อนกำหนดเวลายื่นแบบแสดงรายการหรือแจ้งรายการต่าง ๆ การอุทธรณ์ และการเสียภาษี

สำหรับกำหนดเวลาการยื่นแบบแสดงรายการหรือแจ้งรายการต่าง ๆ การอุทธรณ์ และการเสียภาษีตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายนี้ ถ้าผู้มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกำหนดเวลาดังกล่าวมีเหตุจำเป็นจนไม่สามารถจะปฏิบัติตามกำหนดเวลาได้หรือมิได้อยู่ในประเทศไทย อธิบดีจะอนุญาตให้เลื่อนกำหนดเวลาออกไปอีกตามความจำเป็นแก่กรณีก็ได้

๔.๓.๒) การขยายกำหนดเวลาตามกฎหมายนี้

ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นเป็นการทั่วไปที่จะทำให้ผู้มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายนี้ไม่อาจปฏิบัติตามในกำหนดเวลาตามกฎหมายนี้ได้ อธิบดีจะประกาศขยายกำหนดเวลาออกไปตามสมควรจนกว่าเหตุดังกล่าวจะหมดสิ้นไปก็ได้ และเมื่อได้ขยายกำหนดเวลาออกไปแล้ว ให้ถือว่ากำหนดเวลาที่ขยายออกไปนั้นเป็นกำหนดเวลาที่กำหนดตามกฎหมายนี้

๔.๔) การจัดส่งเอกสารของเจ้าพนักงาน (มาตรา ๙)

เอกสารที่มีถึงบุคคลใดตามกฎหมายนี้ ให้ส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ หรือให้เจ้าพนักงานสรรพากรนำไปส่ง ณ ภูมิลำเนา หรือถิ่นที่อยู่ หรือสำนักงานของบุคคลนั้น ในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของบุคคลนั้น ถ้าไม่พบผู้รับ ณ ภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่หรือสำนักงานของผู้รับ จะส่งให้แก่บุคคลใดซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วและอยู่หรือทำงานในบ้านหรือสำนักงานที่ปรากฏว่าเป็นของผู้รับนั้นก็ได้ แต่ในกรณีที่ไม่สามารถส่งเอกสารตามวิธีดังกล่าวได้ หรือบุคคลนั้นออกไปนอกประเทศไทยให้ใช้วิธีปิดหมายเอกสารนั้นในที่ซึ่งเห็นได้ง่าย ณ ที่อยู่หรือสำนักงานของบุคคลนั้น หรือบ้านที่บุคคลนั้นมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรครั้งสุดท้าย หรือจะโฆษณา

ข้อความย่อในหนังสือพิมพ์ที่จำหน่ายเป็นปกติในท้องถิ่นนั้น หรือโดยวิธีการอื่นใด ตามที่อธิบดีกำหนดก็ได้

ทั้งนี้ เมื่อได้ปฏิบัติตามวิธีดังที่ได้กล่าวมาในข้างต้นแล้ว กฎหมายให้ถือว่าป็นอันได้รับเอกสารนั้นแล้ว

๔.๕) การแจ้งการจดทะเบียนต่อกรมสรรพากร (มาตรา ๑๐)

เมื่อเจ้าพนักงานที่ดินจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาโดยทางมรดก ให้แจ้งการจดทะเบียนนั้นต่อกรมสรรพากรตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และภายในกำหนดเวลาที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

๕) การเสียภาษี (หมวด ๒, มาตรา ๑๑ ถึงมาตรา ๑๖)

๕.๑) ผู้มีหน้าที่เสียภาษี (มาตรา ๑๑)

ก. ในกรณีเป็นบุคคลธรรมดา

ภายใต้บังคับข้อ ๕.๒) ให้บุคคลผู้ได้รับมรดกดังต่อไปนี้เป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายนี้

(๑) บุคคลผู้มีสัญชาติไทย

(๒) บุคคลธรรมดาผู้มีได้มีสัญชาติไทย แต่มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

(๓) บุคคลผู้มีได้มีสัญชาติไทย แต่ได้รับมรดกอันเป็นทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทย^๓

ข. ในกรณีเป็นนิติบุคคล

ในกรณีที่ได้รับมรดกเป็นนิติบุคคล ให้ถือว่านิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศไทย หรือจัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายไทย หรือมีผู้มีสัญชาติไทยถือหุ้นเกินร้อยละ ๕๐ ของทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้วในขณะมีสิทธิได้รับมรดก หรือมีผู้มีสัญชาติไทยเป็นผู้มีอำนาจบริหารกิจการเกินกึ่งหนึ่งของคณะบุคคลซึ่งมีอำนาจบริหารกิจการทั้งหมด เป็นบุคคลผู้มีสัญชาติไทย

รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี อาจลดหรือยกเว้นภาษีตามกฎหมายนี้แก่บุคคลตามสัญญาหรือความตกลงเพื่อการเว้นการเก็บภาษีซ้อนเกี่ยวกับการรับมรดกที่รัฐบาลไทยได้ทำไว้กับรัฐบาลต่างประเทศได้

๕.๒) มูลค่ามรดกที่ต้องเสียภาษี (มาตรา ๑๒)

กฎหมายกำหนดผู้ได้รับมรดกจากเจ้ามรดกแต่ละราย ไม่ว่าจะได้รับมาในคราวเดียวหรือหลายคราว ถ้ามรดกที่ได้รับมาจากเจ้ามรดกแต่ละรายรวมกันมีมูลค่าเกิน ๑๐๐ ล้านบาท ต้องเสียภาษีเฉพาะส่วนที่เกิน ๑๐๐ ล้านบาท โดยให้มีการพิจารณาทบทวนมูลค่ามรดกในทุก ๆ ๕ ปี โดยกฎหมายได้กำหนด

^๓ในกรณีตาม (๓) ถ้าในขณะที่เจ้ามรดกถึงแก่ความตาย ทรัพย์สินที่เป็นมรดกเป็นทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทย แม้ภายหลังจะเปลี่ยนแปลงอย่างไรก็ดี ก็ให้ถือว่าเป็นทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทย และผู้ได้รับมรดกนั้นยังมีหน้าที่ต้องเสียภาษีตามข้อ ๕.๒).

^๔มูลค่ามรดก หมายถึง มูลค่าของทรัพย์สินทั้งสิ้นที่ได้รับเป็นมรดกหักด้วยภาระหนี้สินอันตกทอดมาจากการรับมรดกนั้น.

บทยกเว้นการเสียภาษีการรับมรดก กล่าวคือไม่ให้นำบทบัญญัติดังกล่าวมาใช้บังคับแก่บุคคลหรือองค์กรที่ได้รับมรดกดังต่อไปนี้

(๑) บุคคลผู้ได้รับมรดกที่เจ้ามรดกแสดงเจตนาหรือเห็นได้ว่ามีความประสงค์ให้ใช้มรดกนั้นเพื่อประโยชน์ในกิจการศาสนา กิจการศึกษา หรือกิจการสาธารณประโยชน์

(๒) หน่วยงานของรัฐและนิติบุคคลที่มีวัตถุประสงค์เพื่อกิจการศาสนา กิจการศึกษา หรือกิจการสาธารณประโยชน์

(๓) บุคคลหรือองค์การระหว่างประเทศตามข้อผูกพันที่ประเทศไทย มีอยู่ต่อองค์การสหประชาชาติหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือตามสัญญา หรือตามหลักถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติต่อกันกับนานาประเทศ (มาตรา ๑๓)

๕.๓) ทรัพย์สินมรดกซึ่งต้องเสียภาษี (มาตรา ๑๔)

กำหนดให้มรดกซึ่งต้องเสียภาษี ได้แก่ ทรัพย์สินดังต่อไปนี้

(๑) อสังหาริมทรัพย์

(๒) หลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

(๓) เงินฝากหรือเงินอื่นใดที่มีลักษณะอย่างเดียวกันที่เจ้ามรดกมีสิทธิ

เรียกถอนคืนหรือสิทธิเรียกร้องจากสถาบันการเงินหรือบุคคลที่ได้รับเงินนั้นไว้

(๔) ยานพาหนะที่มีหลักฐานทางทะเบียน

(๕) ทรัพย์สินทางการเงินที่กำหนดเพิ่มขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกา

ดังนั้น ในกรณีผู้ได้รับมรดกเป็นบุคคลผู้มีสัญชาติไทย หรือเป็นบุคคลธรรมดาผู้มีได้มีสัญชาติไทย แต่มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ให้เสียภาษีจากทรัพย์สินทั้งที่อยู่ในประเทศไทยและนอกประเทศไทย และกรณีผู้ได้รับมรดกเป็นบุคคลผู้มีได้มีสัญชาติไทย แต่ได้รับมรดกอันเป็นทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทย ให้เสียภาษีเฉพาะจากทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทย โดยทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทยกฎหมายกำหนดให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

๕.๔) วิธีการคำนวณมูลค่าของทรัพย์สิน (มาตรา ๑๕)

สำหรับวิธีการคำนวณมูลค่าของทรัพย์สินนั้น กฎหมายให้ถือตามราคาหรือมูลค่าอันพึงมีในวันที่ได้รับทรัพย์สินนั้นเป็นมรดก ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีเป็นอสังหาริมทรัพย์ ให้ถือเอาตามราคาประเมินทุนทรัพย์ของอสังหาริมทรัพย์เพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดิน หักด้วยภาระที่ถูกรอนสิทธิตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๒) กรณีเป็นหลักทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ให้ถือเอาราคาของหลักทรัพย์นั้นในเวลาสิ้นสุดเวลาทำการของ

ตลาดหลักทรัพย์ในวันที่ได้รับมรดก

(๓) กรณีอื่นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่หลักเกณฑ์ดังกล่าวให้กำหนดเป็นการทั่วไปโดยไม่มีลักษณะเป็นการเฉพาะเจาะจง

ถ้าจำเป็นต้องคำนวณเงินตราต่างประเทศเป็นเงินตราไทย ให้คิดตามอัตราแลกเปลี่ยนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กรมสรรพากรประกาศกำหนด

๕.๕) อัตราภาษีสำหรับการเสียภาษีการรับมรดก (มาตรา ๑๖)

กำหนดให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีคำนวณและเสียภาษีในอัตราร้อยละ ๑๐ ของมูลค่ามรดกในส่วนที่ต้องเสียภาษีตามข้อ ๕.๒) แต่ถ้าผู้ได้รับมรดกเป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดานให้เสียภาษีในอัตราร้อยละ ๕

๖) การยื่นแบบ การชำระภาษี และการประเมินภาษี (หมวด ๓, มาตรา ๑๗ ถึง มาตรา ๒๕)

๖.๑) การยื่นแบบแสดงรายการภาษี (มาตรา ๑๗)

ภายใต้บังคับข้อ ๖.๓) (๔) ให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษียื่นแบบแสดงรายการภาษีและชำระภาษีภายใน ๑๕๐ วันนับแต่วันที่ได้รับมรดกที่เป็นเหตุให้มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมายนี้ โดยให้ยื่นและชำระ ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาแห่งใดแห่งหนึ่ง หรือ ณ สถานที่อื่นใดตามที่อธิบดีกำหนด โดยเจ้าพนักงานประเมินจะต้องดำเนินการประเมินภาษีให้แล้วเสร็จภายใน ๑ ปีนับแต่วันที่มีการยื่นแบบแสดงรายการภาษี สำหรับในกรณีที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีต้องเสียภาษีเพิ่ม และได้ชำระภาษีภายในกำหนดเวลาข้อ ๖.๓) (๓) กฎหมายกำหนดมิให้คิดเบี้ยปรับหรือเงินเพิ่ม เว้นแต่การต้องเสียภาษีเพิ่มนั้นเกิดจากรายการที่ผู้ยื่นมิได้แสดงไว้ในแบบแสดงรายการภาษีหรือแสดงไว้เป็นเท็จ

แต่ในกรณีที่มีเหตุอันจำเป็นและสมควรที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ อธิบดีจะอนุมัติให้ขยายระยะเวลา ๑ ปีออกไปเป็นการเฉพาะกรณีก็ได้ แต่รวมแล้วต้องไม่เกิน ๓ ปี

๖.๒) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีถึงแก่ความตายก่อนยื่นแบบแสดงรายการภาษี (มาตรา ๑๘)

กรณีที่ ๑ ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีตายก่อนครบ ๑๕๐ วันนับแต่วันที่ได้รับมรดก โดยยังมีได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีและชำระภาษีพร้อมทั้งเงินเพิ่มข้อ ๘.๒) แทนผู้ตายภายใน ๑๕๐ วันนับแต่วันที่รับแต่งตั้งโดยไม่ต้องเสียเบี้ยปรับ สำหรับเงินเพิ่มให้คำนวณนับแต่เมื่อพ้นกำหนด ๑๕๐ วันนับแต่วันที่ได้รับมรดกจนถึงวันที่ชำระภาษีครบถ้วน

กรณีที่ ๒ ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีตายเมื่อครบกำหนดเวลา ๑๕๐ วันนับแต่วันที่ได้รับมรดก โดยยังมีได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษี กฎหมายกำหนดให้ผู้จัดการมรดกของผู้นั้นมีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีและชำระภาษี พร้อมเบี้ยปรับและเงินเพิ่มแทนโดยให้ดำเนินการภายใน ๑๕๐ วันนับแต่วันที่รับแต่งตั้ง สำหรับเบี้ยปรับให้เสีย ๑ เท่าของเงินภาษีที่ต้องชำระ เว้นแต่ได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีและชำระภาษีภายในกำหนดเวลาดังกล่าวให้เสียเบี้ยปรับ ๒ เท่าของเงินภาษีที่ต้องชำระ สำหรับเงินเพิ่มให้คำนวณตั้งแต่วันที่ครบ ๑๕๐ วันนับแต่วันที่รับมรดกจนถึงวันที่ชำระภาษีครบถ้วน โดยเงินเพิ่มต้องไม่เกินเงินภาษีที่ต้องชำระ ไม่ว่าจะ เป็นกรณีที่ ๑ หรือกรณีที่ ๒ กฎหมายกำหนดให้ผู้มีสิทธิได้รับมรดกคนใดคนหนึ่งจะดำเนินการเองก็ได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดนั้นแล้วแต่กรณี

อย่างไรก็ตาม หากภายใน ๑๘๐ วันนับแต่วันที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีถึงแก่ความตายแล้ว แต่ยังไม่มีการแต่งตั้งผู้จัดการมรดกดำเนินการแทนกฎหมายกำหนดให้ทายาทซึ่งมีสิทธิรับมรดกของผู้ตายมีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีตามความข้อนี้ เว้นแต่ระยะเวลาการยื่นแบบแสดงรายการภาษีและชำระภาษีให้กระทำภายใน ๑๕๐ วันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลา ๑๘๐ วัน โดยในกรณีมีทายาทหลายคน ให้ทายาทตกลงมอบให้ทายาทคนหนึ่งเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษี ถ้าไม่อาจตกลงกันได้ให้ทายาทคนใดคนหนึ่งยื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อตั้งผู้จัดการมรดกดำเนินการต่อไป แต่หากพ้นกำหนดเวลาแล้ว หากไม่มีผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีและชำระภาษีตามความในข้อนี้ ให้เจ้าพนักงานประเมินมีอำนาจประเมินภาษีตามข้อ ๖.๓) (๑) ได้ (มาตรา ๑๙)

๖.๓) การชำระภาษีและประเมินภาษีการรับมรดก

(๑) กำหนดระยะเวลาการประเมินภาษีของเจ้าพนักงานประเมิน (มาตรา ๒๐)

ภายใต้บังคับข้อ ๖.๑) เจ้าพนักงานประเมินมีอำนาจประเมินภาษี เมื่อผู้มีหน้าที่เสียภาษีมิได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด โดยให้มีอำนาจประเมินภาษีได้ภายในกำหนดเวลา ๑๐ ปี นับแต่วันสุดท้ายแห่งกำหนดเวลายื่นแบบแสดงรายการภาษี

(๒) อำนาจของเจ้าพนักงานประเมิน (มาตรา ๒๑)

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามข้อ ๖.๑) ข้อ ๖.๒) ข้อ ๖.๓) (๑) หรือ (๕) ให้เจ้าพนักงานประเมินมีอำนาจออกหมายเรียกผู้มีหน้าที่เสียภาษี ผู้แทน หรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ กับมีอำนาจส่งบุคคลเหล่านั้นให้นำบัญชี เอกสารหรือหลักฐานอื่นอันควรแก่เรื่องมาตรวจสอบได้ หรือออกคำสั่งให้บุคคลดังกล่าวตอบคำถามเป็นหนังสือ แต่จะต้องให้เวลาล่วงหน้า

ไม่น้อยกว่า ๗ วันนับแต่วันที่ได้รับหมายเรียกหรือได้รับคำสั่ง

(๓) การแจ้งการประเมินภาษีเพื่อชำระภาษี (มาตรา ๒๒)

เมื่อเจ้าพนักงานประเมินได้ประเมินภาษีแล้ว ให้แจ้งการประเมินภาษีนั้นเป็นหนังสือไปยังผู้มีหน้าที่เสียภาษี และให้ผู้นั้นชำระภาษีพร้อมทั้งเบี้ยปรับและเงินเพิ่ม ถ้ามี ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้ง ในกรณีนี้กฎหมายกำหนดให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีจะใช้สิทธิอุทธรณ์การประเมินภาษีก็ได้

(๔) การผ่อนชำระภาษีการรับมรดก (มาตรา ๒๓)

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีจะผ่อนชำระภาษีภายในเวลาไม่เกิน ๕ ปีก็ได้ และเมื่อได้ชำระภาษีครบถ้วนแล้ว กฎหมายกำหนดให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียเงินเพิ่ม แต่ในกรณีที่ผ่อนชำระภาษีเกิน ๒ ปีจะกำหนดให้ต้องเสียเงินเพิ่มบางส่วนตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวก็ได้

(๕) การได้รับคืนภาษี (มาตรา ๒๔)

ในกรณีที่ผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีได้ชำระภาษีโดยไม่มีหน้าที่ต้องเสียหรือได้ชำระไว้เกินกว่าที่ต้องเสีย ให้ผู้นั้นมีสิทธิได้รับคืนภาษี โดยให้ผู้มีสิทธิได้รับคืนภาษียื่นคำร้องขอรับคืนภาษีพร้อมด้วยเอกสารหลักฐานภายใน ๕ ปี นับแต่วันชำระภาษีทั้งหมดต่อเจ้าหน้าที่ของสำนักงานสรรพากร และให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาซึ่งรับคำร้องไว้ ส่งคำร้องพร้อมเอกสารหลักฐานต่อเจ้าพนักงานประเมินเพื่อตรวจสอบเอกสารหลักฐานให้แล้วเสร็จภายใน ๑๕๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำร้อง และมีหนังสือแจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องทราบภายใน ๑๕ วันนับแต่การตรวจสอบแล้วเสร็จ และในกรณีที่ต้องมีการคืนภาษีให้กรมสรรพากรคืนเงินภาษีให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ตรวจสอบแล้วเสร็จ ซึ่งในการขอรับคืนภาษี ไม่มีสิทธิเรียกดอกเบี้ยจากเงินภาษีที่คืน

(๖) ภาษีค้าง (มาตรา ๒๕)

ภาษีซึ่งต้องเสียตามกฎหมายนี้เมื่อถึงกำหนดชำระแล้ว ถ้ามิได้เสียให้ถือเป็นภาษีค้าง และเพื่อให้ได้รับชำระภาษีค้าง ให้อธิบดีมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องรับผิดเสียภาษีได้ทั่วราชอาณาจักร โดยมีต้องขอให้ศาลออกหมายยึดหรือสั่ง อำนาจดังกล่าวอธิบดีจะมอบให้รองอธิบดีหรือสรรพากรภาคสำหรับการดำเนินการภายในเขตท้องที่ก็ได้ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการดังกล่าว กฎหมายกำหนดให้ผู้มีอำนาจมีอำนาจในการออกหมายเรียกผู้ต้องรับผิดชำระภาษีค้างและบุคคลใด ๆ ที่มีเหตุสมควรเชื่อว่า จะเป็นประโยชน์แก่การจัดเก็บภาษีค้างมาให้ถ้อยคำ รวมถึงมีอำนาจสั่งให้นำบัญชีเอกสาร หรือหลักฐานอันอันจำเป็นแก่การจัดเก็บภาษีค้างมาตรวจสอบได้ด้วย ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวนี้ต้องให้เวลาล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๗ วันนับแต่วันที่ได้รับหมายเรียกหรือคำสั่ง

สำหรับวิธีการยึดและขายทอดตลาดทรัพย์สิน ให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม ส่วนวิธีการอายัดให้ปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี และให้เงินที่ได้จากการขายทอดตลาดดังกล่าวมาหักค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่ายในการยึดและขายทอดตลาด และเงินภาษีค้าง ถ้ามีเงินเหลือให้คืนแก่เจ้าของทรัพย์สิน

๗) การอุทธรณ์ (หมวด ๔, มาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๒๘)

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีผู้ใดไม่เห็นด้วยกับผลการประเมินภาษีของเจ้าพนักงานประเมินให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการอุทธรณ์^๕ได้ภายในกำหนดเวลา ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งการประเมินภาษี ทั้งนี้ โดยยื่นตามแบบ ณ สถานที่ที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

โดยคณะกรรมการอุทธรณ์ต้องพิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ ระยะเวลาดังกล่าวอธิบดีจะอนุมัติให้ขยายออกไปอีกก็ได้ แต่ไม่เกิน ๙๐ วัน เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวให้ผู้อุทธรณ์มีสิทธิฟ้องต่อศาลภาษีอากรได้โดยไม่ต้องรอฟังผลการพิจารณาของคณะกรรมการอุทธรณ์ แต่ต้องยื่นฟ้องภายใน ๑๘๐ วันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาดังกล่าว ซึ่งคำวินิจฉัยอุทธรณ์ให้ทำเป็นหนังสือ และแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ที่มีคำวินิจฉัย ทั้งนี้ ผู้อุทธรณ์ผู้ใดไม่พอใจคำวินิจฉัยก็ให้มีสิทธิฟ้องต่อศาลภาษีอากรได้ภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับทราบคำวินิจฉัยดังกล่าว (มาตรา ๒๖)

การอุทธรณ์นั้นไม่เป็นการทุเลาการเสียภาษี เว้นแต่กรณี que ผู้อุทธรณ์ได้รับอนุมัติจากอธิบดีให้รอกำวินิจฉัยอุทธรณ์หรือคำพิพากษาได้ ก็ให้มีหน้าที่ชำระภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์หรือได้รับทราบคำพิพากษาถึงที่สุดแล้วแต่กรณี โดยในกรณีที่มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสียภาษีเพิ่มขึ้น ผู้อุทธรณ์จะต้องชำระภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์หรือได้รับทราบคำพิพากษาถึงที่สุดแล้วแต่กรณี แต่ในกรณีที่มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์หรือคำพิพากษาถึงที่สุดให้ผู้อุทธรณ์หรือผู้ฟ้องคดีไม่ต้องเสียภาษีหรือเสียลดลง ให้กรมสรรพากรคืนเงินภาษีที่ต้องคืนให้แก่ผู้อุทธรณ์หรือผู้ฟ้องคดีภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ที่มีคำวินิจฉัยหรือคำพิพากษาถึงที่สุดแล้วแต่กรณี (มาตรา ๒๗)

เพื่อประโยชน์ในการวินิจฉัยอุทธรณ์ ให้ประธานคณะกรรมการอุทธรณ์มีอำนาจเช่นเดียวกับเจ้าพนักงานประเมินตามข้อ ๖.๓) (๒) (มาตรา ๒๘)

^๕คณะกรรมการอุทธรณ์ ประกอบด้วย อธิบดีกรมสรรพากรหรือผู้แทน เป็นประธาน ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด และผู้แทนกรมการปกครอง เป็นกรรมการ.

๘) เบี้ยปรับและเงินเพิ่ม (หมวด ๕, มาตรา ๒๙ ถึงมาตรา ๓๒)

๘.๑) หลักเกณฑ์การเสียเบี้ยปรับ (มาตรา ๒๙ ถึงมาตรา ๓๐)

กฎหมายกำหนดให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีต้องเสียเบี้ยปรับในกรณีและอัตรา ดังต่อไปนี้

(๑) มิได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีภายในกำหนดเวลาให้เสียเบี้ยปรับอีก ๑ เท่าของเงินภาษีที่ต้องชำระ

(๒) ยื่นแบบแสดงรายการภาษีไว้ไม่ครบถ้วนหรือไม่ตรงต่อความเป็นจริงอันเป็นเหตุให้จำนวนภาษีที่ต้องเสียขาดไป ให้เสียเบี้ยปรับอีก ๐.๕ เท่าของเงินภาษีที่ต้องเสียเพิ่ม

โดยเบี้ยปรับตามกฎหมายนี้ อาจงดหรือลดลงได้ตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

๘.๒) หลักเกณฑ์การเสียเงินเพิ่ม (มาตรา ๓๑)

ภายใต้บังคับข้อ ๖.๓) (๔) บุคคลใดไม่ชำระภาษีให้ครบถ้วนภายในกำหนดเวลาตามกฎหมายนี้ ให้เสียเงินเพิ่มอีกร้อยละ ๑.๕ ต่อเดือนหรือเศษของเดือนของเงินภาษีที่ต้องชำระโดยไม่รวมเบี้ยปรับ แต่ในกรณีที่ได้มีการอนุญาตให้เลื่อนกำหนดเวลาการชำระภาษี และได้มีการชำระภาษีภายในกำหนดเวลาที่เลื่อนให้คืน เงินเพิ่มดังกล่าวให้ลดลงเหลือร้อยละ ๐.๗๕ ต่อเดือนหรือเศษของเดือนในการคำนวณเงินเพิ่มนั้นให้เริ่มนับเมื่อพ้นกำหนดเวลายื่นแบบแสดงรายการภาษีจนถึงวันที่ชำระภาษี แต่เงินเพิ่มที่คำนวณได้มิให้เกินจำนวนภาษีที่ต้องชำระโดยเบี้ยปรับและเงินเพิ่มตามกฎหมายนี้นั้น ให้ถือเป็นเงินภาษี (มาตรา ๓๒)

๙) บทกำหนดโทษ (หมวด ๖, มาตรา ๓๓ ถึงมาตรา ๓๘)

๙.๑) ผู้ใดไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีตามข้อ ๖.๑) โดยไม่มีเหตุอันสมควร ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท (มาตรา ๓๓)

๙.๒) ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหมายเรียกหรือคำสั่งของเจ้าพนักงานประเมิน หรือไม่ยอมตอบคำถามของเจ้าพนักงานประเมินตามข้อ ๖.๓) (๒) หรือของประธานคณะกรรมการอุทธรณ์ตามข้อ ๗) หรือไม่ปฏิบัติตามหมายเรียกหรือคำสั่งของผู้มีอำนาจตามข้อ ๖.๓) (๖) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือนหรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๓๔)

๙.๓) ผู้ใดทำลาย ย้ายไปเสีย ซ่อนเร้น หรือโอนไปให้แก่บุคคลอื่นซึ่งทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัดตามข้อ ๕.๓) (๖) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี และปรับไม่เกิน ๔๐๐,๐๐๐ บาท ส่วนในกรณีที่ผู้กระทำความผิดดังกล่าวเป็นนิติบุคคล หากกรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้นได้มีส่วนในการกระทำความผิดของนิติบุคคล ให้กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือผู้แทนนิติบุคคล

ดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี และปรับไม่เกิน ๔๐๐,๐๐๐ บาท เช่นเดียวกัน (มาตรา ๓๕)

๙.๔) เจ้าพนักงานผู้ใดมีหน้าที่ปฏิบัติการตามกฎหมายนี้ รู้ข้อมูลของผู้มีหน้าที่เสียภาษี หรือของผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง นำออกแจ้งแก่บุคคลใดหรือทำให้รู้โดยวิธีใด หรือปล่อยปละละเลยให้ข้อมูลดังกล่าวถึงบุคคลที่ไม่มีหน้าที่ต้องรู้ โดยไม่มีอำนาจกระทำได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่เป็นการเปิดเผยต่อเจ้าพนักงานประเมินภาษีอากรตามประมวลรัษฎากรเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย (มาตรา ๓๖)

๙.๕) ผู้ใด

(๑) โดยรู้อยู่แล้วหรือจงใจยื่นข้อความเท็จ หรือให้ถ้อยคำเท็จ หรือตอบคำถามด้วยถ้อยคำอันเป็นเท็จ หรือนำพยานหลักฐานเท็จมาแสดงเพื่อหลีกเลี่ยงการเสียภาษีตามกฎหมายนี้

(๒) โดยความเท็จ โดยเจตนาละเลย โดยฉ้อโกงหรือใช้อุบายโดยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใด หลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสียภาษีตามกฎหมายนี้ หรือ

(๓) แนะนำหรือสนับสนุนให้บุคคลอื่นใดกระทำการตาม (๑) หรือ (๒) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๙.๖) บรรดาความผิดตามข้อ ๙.๑) ข้อ ๙.๒) และข้อ ๙.๕) กฎหมายกำหนดให้อธิบดีมีอำนาจเปรียบเทียบได้ และถ้าผู้มีหน้าที่เสียภาษีได้ชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่อธิบดีกำหนดแล้ว มิให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีถูกฟ้องร้องต่อไปในกรณีแห่งความผิดนั้น แต่หากอธิบดีเห็นว่าไม่ควรใช้อำนาจเปรียบเทียบ หรือเมื่อเปรียบเทียบแล้วผู้มีหน้าที่เสียภาษีไม่ยอมตามที่เปรียบเทียบ หรือยอมแล้วแต่ไม่ชำระค่าปรับภายในระยะเวลาที่ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบกำหนด ก็ให้ดำเนินการฟ้องร้องต่อไป และในกรณีนี้ห้ามมิให้ดำเนินการเปรียบเทียบตามกฎหมายอื่นอีก (มาตรา ๓๘) ๑

หมายเหตุ :-

- พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด ๑๘๐ วันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป (มีผลให้ใช้บังคับตั้งแต่วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ เป็นต้นไป)